

6. INTERPRETACIJE I KONTROVERZE

Kao što smo videli, u periodu od 9. oktobra 2000. do početka januara 2001. godine, od dvanaest otpuštenih nastavnika i saradnika vraćeno je na beogradski Pravni fakultet četvoro (prof. dr Dragor Hiber, doc. dr Mirjana Stefanovski, prof. dr Gašo Knežević, mr Svetislava Bulajić, koja nije bila u grupi nastavnika u protestu). Većina otpuštenih i suspendovanih nastavnika vraćena je na svoja radna mesta i dobila odgovarajuće materijalno obeštećenje. Nažalost, nije se vratilo sedmoro otpuštenih nastavnika i saradnika. Sudskim odlukama su vraćeni na Fakultet prof. dr Vladimir Vodinelić, prof. dr Dragoljub Popović, prof. dr Vesna Rakić-Vodinelić, mr Goran Svilanović. Međutim, razočarani stavom većine kolega prema njihovom izgonu i nespremnošću da se agnažuju na savladavanju zla autoritarne prošlosti, oni su svojom odlukom napustili Fakultet. Slično su postupili i asistenti mr Milica Delević Đilas i mr Vladimir Đerić, koji su bili upućeni na novi konkurs Katedre za međunarodno pravo za izbor saradnika, na koji se oni nisu prijavili. Prof. dr Vojin Dimitrijević se nije vratio jer je ispunio uslove za penziju.

Time je voljom većine nastavnika i saradnika Pravnog fakulteta, uz prećutnu saglasnost univerzitetske i političke vlasti Srbije, uz neprincipijelne nagodbe unutar dosovske koalicije stavljena tačka na izgon nastavnika i saradnika s beogradskog Pravnog fakulteta 1998-2000. godine. Tačnije, ti problemi su gurnuti pod tepih ili prepušteni državnim organima. Zajedno sa ostalim posledicama delovanja režima i nepravne države, nezakoniti i nepravedni izgoni na Pravnom fakultetu skinuti su sa dnevnog reda i odloženi za daleku budućnost. Niko od vinovnika zla nije pozvan na odgovornost. Kao i u ranijim čistkama i izgonima na Pravnom fakultetu, progonjeni i progonitelji nisu sveli račune. Teška i bolna pitanja su ostala bez odgovora: koliko su progonjeni dobili priznanja, a progonitelji ukora? Koliko su progonjeni podneli patnji, zlostavljanja i žrtava, a koliko njihovi progonitelji primili priznanja, privilegija i nagrada? Nije li na Pravnom fakultetu bilo i ostalo isuviše dobrovoljnih saučesnika i beneficijara Miloševićevog režima, kao i mnogobrojnih prebega i prevrtača koji su se pojavili nakon pada tog režima? Nije li na Pravnom fakultetu, uostalom kao i u celoj Srbiji, na delu proces ne prevladavanja i savladavanja, već prerade prošlosti i kolektivnog pamćenja? Jer prošli događaji i zbivanja se prevrednuju tako što se neki aspekti zanemaruju ili preneglašavaju, a u funkciji opravdanja nekih zaokreta i potreba u tekućim društvenim procesima i aktuelnoj politici.

U takvoj situaciji sve glasnije se čuju i oni nastavnici koji su svojevremeno, žrtvujući svoju autonomnu kritičku poziciju, zarad političkih, materijalnih, statusnih i sl. probitačnosti prihvatili ulogu vazala i lakeja političkih moćnika. Međutim, uprkos tzv. demokratskim promenama u Srbiji, oni bi, umesto skrušenog pokajničkog povlačenja sa scene, i dalje da osiono presuđuju kao neprikosnoveni žreci i moralno-intelektualni žandari. Štaviše, ne štedeći ni mastilo, ni pesnice, oni, na samo njima svojstven način, nastoje da dezavuišu ljude koji su se odlučno suprotstavili represiji i dali veliki doprinos demokratskim promenama.

Neretko u toj ulozi su provereni Miloševići, julovski i radikalski (anti)heroji sa "idejnog fronta". Oni isti koji su u prethodnom režimu, za blaćenje, proizvodnju bljuvotina i besprimernim napadima na ljude bili zaduženi kao najgori, oni čija se "moralna tarifa" merila basnoslovnim ciframa, oni najbestidniji čiji je obraz bio dovoljno debeo da mogu da podnesu sve, i da opet spavaju mirno. Od 5. oktobra 2000. ti isti nastavljaju po starom, dok tobože demokratski nastrojeni političari – pravdoljupci i istinoljupci, branioci ljudskih prava i tzv. nezavisni mediji, ne samo da im se ne suprotstavljaju, već cinično i perverzno uživaju u svemu tome. Tako određene ličnosti bivaju ne kritikovane (jer kritika je nešto pozitivno), već blaćene na način koji ostaje daleko ispod granica ljudskosti i elementarne pristojnosti. I umesto da se sa tom zamenom teza uhvate u koštac, intelektualci iz javnog i kulturnog života – čute i guraju glavu u pesak.

U tom smislu ponovo su indikativna zbivanja na Pravnom fakultetu Univerziteta u Beogradu juna 2006. godine, koja su, ne slučajno, ponovo gurnuta pod tepih. Naime, bivši dekan Oliver Antić obratio se 2. juna 2006. godine pismom Izbornom veću Pravnog fakulteta u kojem tvrdi da je on kao dekan Fakulteta u periodu 1998-2000. godine striktno primenio zakon, štiti profesore u protestu, a da je prof. dr Kosta Čavoški glavni uzrok cikličnih kriza na Pravnom fakultetu.

KO IZAZIVA CIKLIČNE KRIZE NA PRAVNOM FAKULTETU?

Pošto zbog prekida sednice Izbornog veća, kao i zbog sticaja različitih okolnosti (obraćanje prof. Čavoškog u pisanoj formi, nezakazivanje Izbornog veća...), nisam imao priliku da odgovorim na navode prof. Koste Čavoškog, iako sam "rezervisao" to pravo, prinuđen sam da svoju diskusiju priložim u pisanoj obliku.

Raspisivanje konkursa za jednog profesora za predmet nacionalna istorija imao je sve elemente koji vode u pravu krizu! Povod je, očigledno, bio u potpunoj nesrazmeri u odnosu na moguće posledice. Otuda se svaki razuman čovek morao da zapita šta je pozadina svega ovoga, pa čak i više od toga – šta je to što izaziva gotovo ciklične krize na Fakultetu? A pouzdan znak nadolazeće krize uvek su bili učestali i sve grublji ispadi kako nekulture, tako i proizvoljnih tvrdnji. Smatram da značaj ovih pitanja zaslužuje jednu malu analizu, koja će na kraju pokazati da pitanje treba da bude preformulisano i to na sledeći način: ko je izazivač kriza?

U pisanom aktu koji sam predao za jednu od prošlih sednica Veća, između ostalog sam naveo da bi se sve brojnijim izlivima neprimerenog ponašanja trebalo suprotstaviti kulturom. Naime, ako većina stavi bele rukavice, prljavština će biti lakše uočljiva, a kupanje u moralnom blatu i zapljuskivanje njime jasno će označiti vinovnika. "Grubosti njegovih reči"..., kako sam naveo u tom dopisu, odnose se i na prof. Kostu Čavoškog, kod koga, pored ostalog, u istupanjima ne samo na Veću, reči nemaju poštovanja prema delima, niti dela prema rečima. On, naime, u svojim izjavama ni ne pokušava da, kako je to davno i lepo rečeno, pouči i prosveti, nego samo da nagovori ili razuveri i to po svaku cenu. On ne pokušava da uzdigne teme ili da osvetljava ličnosti o kojima govo-

ri, kako bi to priličilo jednom profesoru univerziteta i, pride, dopisnom članu Akademije, nego sve baca sebi pod noge da bi postigao sledeće: prvo, da dođe do cilja ne birajući sredstva, o čemu je tako uspešno pisao i savetovao njegov omiljeni autor, i drugo, kako bi na tim zgaženim temama i ljudima pravio pijedestal svojoj ličnosti.

Pravo da se ovom Veću obratim malo opširnijim dopisom dao mi je sam prof. Kosta Čavoški, jer je u svom prepoznatljivom tonu i maniru izrekao niz neistina vezanih i za moje ime. Rečima da su pre osam godina, odn. 1998. godine, vršene čistke pod domaćom autoritarnom vlašću koju je na Fakultetu sproveo samo jedan čovek itd., prof. Čavoški nesumnjivo aludira na mene, kao dekana u to vreme. O tome šta se dešavalo tada, srećom, upoznati su mnogi častni ljudi, ali, takođe srećom, ima i pisanih dokaza. Otuda ova mala analiza mora započeti upravo na ovom mestu, kod ove tvrdnje prof. Koste Čavoškog.

Radi se, naime, o događaju iz 1996-98. godine. U to vreme, odredba člana 87 Zakona o univerzitetu glasila je: "Nastavnik, osim redovnog profesora, stiče zvanje i zasniva radni odnos na vreme od pet godina." Taj zakonom utvrđeni rok je u slučaju Vladimira Vodinića, vanrednog profesora, istekao, slučaj je hteo, 11.09.1997. godine, u vreme kada je dekan bio prof. Dejan Popović. Komisija za pisanje referata za izbor pomenutog kandidata u zvanje redovnog profesora, čiji sam i ja bio član, smatrala je da kandidat ispunjava uslove za izbor u redovnog profesora, ali je imala moralnu dilemu (i to svi članovi komisije) u vezi jednog članka kandidata Vodinića (predatog *Analima* mislim 1996. g.). On je, naime, insistirao da taj članak uđe u spisak radova u vezi njegovog unapređenja, a u kome se na najgrublji i najuvredljiviji način obraćao starom, uglednom profesoru u penziji, dr Andriji Gamsu, na čiji je predmet, uostalom, i došao. Npr. *šteta što su izostali potomci da govore o slavi pretka*, iako je naravno znao da prof. Gams nema potomaka. Ili, budući da je znao za podatak da je prof. Gams teško bolestan i da je na samrti, na jednom mestu je naveo: *dokle da čekam, dok mi autor ne ostavi nebesku adresu* itd. Međutim, kada je prof. Gams umro, supruga Vladimira Vodinića, Vesna Rakić-Vodinić, takođe tada naš nastavnik, došla je u dekanat i obavestila upravu da će njen suprug povući svoj tekst namenjen *Analima* Pravnog fakulteta. O toj činjenici obavestio nas je tadašnji dekan prof. Dejan Popović i Komisija je, u čijem sam sastavu i ja bio, sa olakšanjem potpisala referat sa predlogom da se V. Vodinić izabere u zvanje redovnog profesora. Pošto smo predali referat, obavestili smo da kandidat Vodinić ne odustaje od insistiranja na objavljivanju tog, po našem sudu, pamfleta, i ne samo to, kandidat je pretio i tužbom ukoliko se navedeni tekst ne objavi. Njegovo objavljivanje koje je potom usledilo, pri čemu se redakcija *Anala* oštro ogradila od njegove sadržine, izazvalo je konsternaciju kako fakultetske, tako i šire javnosti. To je bio razlog što su redovni profesori masovno odsustvovali sa Izbornog veća ("glasanje nogama"), jer su na taj način, odbijajući da glasaju za kandidata Vodinića, izražavali svoj protest protiv tako beskrupuloznog vređanja pok. prof. Gamsa i time grube povrede dobrih običaja. Devet meseci po isteku roka u zvanje vanrednog profesora i sa njim povezanim radnim odnosom dr V. Vodinića, juna 1998. godine, preuzeo sam dužnost dekana Pravnog fakulteta u Beogradu. Od mene je odmah traženo, budući da je zakon tada predviđao da dekan, na osnovu referata stručne komisije, bira kan-

didata, da izaberem Vladimira Vodinelića u zvanje redovnog profesora. To je bilo neprihvatljivo iz dva razloga, formalnog i suštinskog: bio sam potpisnik tog referata, pa bih se sada našao u dvostrukom svojstvu (činim sam sebi predlog i biram), a drugi, suštinski razlog bio je taj što nisam hteo da poništim volju 36 redovnih profesora koji jednostavno nisu želeli da izaberu kandidata koji se najnečasnije poneo prema umrlom profesoru, koji je, inače, kao Jevrejin imao vrlo težak i mučan život, te je jedva izvukao živu glavu u vreme Drugog svetskog rata, a bio je čak i žrtva partijskog progona sedamdesetih godina prošlog veka i to kao “srpski nacionalista”! Međutim, obavestio sam sve da ću odmah raspisati novi konkurs za redovnog profesora, da, naravno, ne mogu da budem član komisije, ali ću izvršiti izbor u skladu sa predlogom komisije i da tu nika da neće biti ni dileme, niti odstupanja. Naravno, najbolje je “nikad ne reci nikad”, jer sam samo jednom odstupio od ovog pravila i to kada je prof. Milan Pak napisao dve verzije ponižavajućeg i negativnog referata u vezi sa izborom dr Gaše Kneževića, a to je bilo vreme kada je takav stav (za neke) bio veoma politički podoban pa i unosan, ali sam to energično odbio i zahtevao od prof. Paka da sačini iole objektivni referat. U tome su mi, svojim prigovorima na ponižavajući referat, pomogli profesori M. Orlić i D. Popović. Prof. Pak je na kraju predao referat koji je bio ublažen u odnosu na prethodne, te iako nije bio dovoljno objektivni, ipak je stvorio osnovu da se može smatrati pozitivnim, pa sam odmah potom izabrao kolegu Kneževića u odgovarajuće zvanje.

Inače, u međuvremenu sam čuo da kandidat Vodinelić ne želi da se javi na novi konkurs, a jedan broj nastavnika je, zbog solidarnosti sa kandidatom, odbio da obavlja ispite u septembarskom ispitnom roku. U želji da se problem prevaziđe dogovorom, a imajući u vidu da toga dana ističe rok za koji Zakon o radu vezuje posledicu prestanka radnog odnosa i to *ex lege*, što bi pogodilo nekoliko kolega iz te grupe, tražio sam da mi predlože rešenje. Pisani predlog podneo mi je njihov ovlašćeni “pregovarač” prof. Miroљub Labus. Predlog sam prihvatio i potpisao, zajedno sa prof. Labusom i prof. Slobodanom Perovićem, kao šefom Katedre za građansko pravo i čovekom koji je bio predsednik prethodne komisije, a prihvatio se da bude i u budućoj komisiji. Posle kraćeg vremena ponovo je došao prof. Labus, izvinio se i rekao da su, posebno na insistiranje i Koste Čavoškog, preformulisali tekst sporazuma i da su predvideli još jednu, dodatnu odredbu, prema kojoj bi kolegi Vodineliću teкао radni staž pošto bih ga posebnim rešenjem rasporedio na rad u biblioteci (dakle formalno, da ne bi bilo prekida u radnom stažu posle izbora). Bez ikakvog razmišljanja i primedbi prihvatio sam i potpisao taj, sada konačni, tekst sporazuma, a odmah potom su ga potpisali i profesori Perović i Labus, kojom prilikom smo se vrlo srdačno rukovali i izrazili zadovoljstvo što je sve završeno na najbolji način.

Međutim, posle petnaest ili dvadeset minuta u dekanat je doslovno upao prof. Labus u stanju povišenog afekta i rekao: “Oni su ludi i ja više nisam sa njima”. Potom mi je predao potpisani sporazum koji je neko iscepao i rekao da su neki nastavnici odbacili sporazum koji su sami sastavili i izjurio sa Fakulteta i nije dolazio nekoliko dana. Prošlo je dosta vremena od tada, ali sam saznao da je Kosta Čavoški bio energično protiv prihvatanja sporazuma u čijem je formulisanju imao veliku ulogu i to dva puta! S druge strane, bilo je onih koji su smatrali da se sporazum mora poštovati, a jedan od njih je bio i prof. Hiber. A po-

tom je usledila sledeća posledica – Hiber je otišao sa Fakulteta, a Čavoški je ostao! To otkriva i motiv onoga koji misli da dugo izgovarana laž može da promeni istinu. Ali to nije sve.

Prošle godine nastao je problem na Pravnom fakultetu u Istočnom Sarajevu, smeštenom na Palama, kada je P. Ešdaun zahtevao smenu tadašnjeg dekana, prof. Radomira V. Lukića. Prof. Čavoški je savetovao Lukića da ne popušta. Sukob je eskalirao i traženo je da Lukić ne samo ne bude dekan, već i da mu prestane radni odnos. Prof. Lukić se odlučio za varijantu da sam predloži prodekana prof. Stanku Stjepanović za v.d. dekana, što bi Savet usvojio, pa da mu ona potom da očigledno nezakonit otkaz, što će omogućiti njegov brz povratak na Fakultet posle povlačenja Ešdauna, koje je već bilo izvesno (pri čemu nije bilo sporno da posebno u Lukićevom slučaju Ešdaun postupa potpuno nezakonito) i čak počeo sa priprema da je sprovede u delo. Međutim, prof. Kosta Čavoški je bio, kako sam kasnije čuo, apsolutno protiv toga i naveo je Lukića da promeni mišljenje i da istraje do kraja (čak je zamurio nekim radnicima što su pustili u zgradu Fakulteta predstavnike vlasti, jer je trebalo, po njegovom mišljenju, zaključati Fakultet!). Istorija se ponavlja, Lukić je morao da ode, Čavoški je opet ostao.

Sličnost sa izborom ili reizborom prof. Stefanovski je očigledna. Katedra je razložno i razumno predložila rešenje, koje nije moglo da ugrozi baš nikoga, osim možda nekoga sa “napoleonovskim sindromom”. Rešenje koje je predložilo najstručnije telo Fakulteta u toj materiji (i to dva puta) niti je šta prejudiciralo, niti je koga vredalo, a najmanje ugrožavalo. Uostalom, to je potvrdilo i ovo Veće, glasajući velikom većinom za jedino razumno rešenje.

Sada svima mora biti jasno da prof. Kosta Čavoški režira krizu, a zatim je generiše i generalizuje, jer su sada krivi ne samo šef Katedre, već i cela Katedra, neke političke stranke, “okupacija” i ko zna šta još i ko još! Ako se ne postupi upravo onako kako je on zamislio, nažalost vidim posledicu: sa Fakulteta ide prof. Mirjana Stefanovski, ali opet ostaje ON, jer ON se bori uvek do poslednjeg daha, dakako tuđeg.

Mislim da je sazrelo vreme da se Kosti Čavoškom najzad kaže NE! Dosta je bilo manipulacija, dosta je obmana, dosta je batina po tuđim leđima, dosta je tuđe krvi. ON bi da se svuda ON pita, da o svemu bude njegova zadnja, ali se ne prihvata funkcije i odgovornosti koju ona nosi. Lako podmeće Labusa, Hibera, Lukića, Stefanovsku i dr., a potom lamentira, galami, deli moralne lekcije, preti i vredi! Sve, naravno, uz veliku medijsku promociju.

Već nekoliko puta ON veli da je Sima Avramović čovek bez stida i srama i preispituje njegov izbor za redovnog profesora. Pre neki dan smo čuli, istina od nekog drugog, to isto i za Radmilu Vasić. To je zaista potpuno neprihvatljivo, ali ako je to postao novi običaj, onda da se zapitamo – kako je Kosta Čavoški postao redovni profesor preskačući sva nastavnička zvanja i bez, ili bar bez dovoljno pedagoškog iskustva postao redovni profesor! Da li je to možda razlog što studenti prve godine beže glavom bez obzira i od njegove knjige, ali i sa njegovih predavanja i ispita! Ili, možda, treba da proširimo ovaj novi običaj, pa da se zapitamo kakva je to Akademija nauka u koju se biraju ljudi koji se bave političkom beletristikom ili savremenom političkom analitikom, ili možda političkom podobnošću? Ja se lično ne slažem sa takvim metodom i, podržava-

jući predlog kolegkinice Vasić, tražim da se predsedavajući, ali i samo Veće, ogrede od ovakvog postupanja, naravno osim ako postoje neoborivi dokazi o plagijatu, nelegalnom izboru i sl.

U prilog tome, želim da dodam i sledeće: za takve diskvalifikujuće etikete iz vremena “Agit-propa” – tipa: na Fakultetu “na kojem vladaju žuti” i sl., takođe ne prihvatam i držim da su takođe uvredljive. Smatram, naime, da se članovi ili simpatizeri jedne legitimne partije u ovoj zemlji, čije ja političke stavove, kao što je poznato, ne delim, a čiji su članovi i mnoge naše kolegkinice i kolege, ne mogu na takav, niti na bilo koji drugi način, omalovažavati i vređati. Sve to samo potvrđuje ono što sam naveo na samom početku, u pitanju – ko je stvarni generator kriza na Pravnom fakultetu u Beogradu. Kosta Čavoški je uvek spreman da se beskompromisno bori i to sve do poslednje kapi krvi, ali tuđe!

Pošto je toliko puta pominjao pravdu, iz čega logično sledi da sebe smatra pravедnikom, treba ga podsetiti i na to da pravедnik na vagu pravde nikada ne stavlja teret svojih strasti ili interesa, ni alternativno, a još manje kumulativno. Ne nastupaju “teška, vunena i opaka vremena” sama od sebe, ona se javljaju kada ih izazovu ljudi koji vole da love u mutnom, ali kada se mulj slegne i kada vreme pročisti zamućenu vodu, onda svi jasno vide ko je bio mutivoda i ko se okoristio lovom u mutnom.

Beograd, 02.06.2006.

Prof. dr Oliver Antić

ANTIĆEV RECEPT: ZAPUŠI UŠI, ZATVORI OČI I NAVUCI BELE RUKAVICE

Uvažene kolegkinice i kolege,

Da suptilni osećaj za meru akademski dostojnog nije nagnao profesora Olivera Antića da se dirljivim apelom obrati ovom Veću, nepoučena i neprosvetčena, ostala bih trajno u zabludi ko je to ne tako davnih 1998-1999. desetero svojih kolega izbacio sa Fakulteta. Potpis dekana Antića na mom otkazu od 14. septembra 1998. godine ispade optička varka. Saznadoh, konačno, голу istinu o 1998. godini. Bio je to niko drugi do profesor Kosta Čavoški, koji je, žedan tuđe krvi, sve plemenite napore dekana Antića da za Fakultet sačuva tvrdočlavo i neprilagođenog kolegu sa Katedre Vladimira Vodinića, osujetio, sprovedši u potaji svoj dijabolični plan skovan prema Makijavelijevom nauku. A onda je još profesor Dragor Hiber otišao sa Fakulteta. I to bi sve. I gotovo da zamišljam lakovernog Vodinića kako, zaveden lukavstvom Koste Čavoškog i ne ceneći Antićevu velikodušnost, hirovito odbija udoban smeštaj u toplom kutku biblioteke. Pa skoro da vidim Dragora kako, nakrivivši kačket i s rukama u džepovima, nonšalantno, kao da polazi u neku prijatnu šetnju, istina, nešto podužu, s olakšanjem napušta Kuću u kojoj se verolomno cepaju sklopljeni sporazumi. Sve ostalo bi samo tlapnja. Desetero nastavnika i asistenata izbačenih sa Fakulteta, desetero suspendovanih iz nastave – to je obična izmišljotina sračunata da prevari varljivo sećanje čestitih ljudi i oblati nevinog profesora Antića, vazda zaokupljenog brigom za dobrobit svojih kolega i za njihov moralni odgoj i kulturno vaspitanje.

Odisti, krajnje je vreme da kolektiv ustane u odbranu oklevetanog profesora Antića, te da jednodušnom odlukom Veća konačno stane na put manipulacijama i obmanama Koste Čavoškog. Jer razobručenost njegovih vlastoljubivih prohteva prevršila je već svaku meru. I još mu je malo da ovde, uvek iznova, loveći u mutnom vrbuje svoje žrtve, pa se razmahnuo i po susednom vilajetu i izazvao Ešdauna u njegovom neprikosnovenom zabranu. Čak bi i moja malenkost imala da bude, valjda, još samo jedna beslovesna žrtva njegovog opakog nauma, da batinama po tuđim leđima ostvari neke mračne interese i da tuđom krvi udovolji svojim pomamnim strastima. Čovekoljublje, tankoćutnost i, nadasve, pravdoljubivost profesora Antića, to više ne mogu podneti. Evo, on prvi spremno staje na branik pravih interesa Kuće, prvi uzvikuje gromko NE i apeluje na kolege da mu se u tom časnom otporu pridruže. A lek za ovog goropadnika i krvoloka, koga je i Akademija nauka tako nepromišljeno izabrala umesto, recimo, svagda samo čistoj nauci posvećenog profesora Antića, magični lek za tog jedinog vinovnika sviju zala na Pravnom fakultetu, posve je jednostavan. Od svega što je Kosta Čavoški izgovorio, članovi Veća treba da se jednoglasno ograde, da osude, te da odbiju i da čuju ono što bi mogao reći, rečju – bojkot. Antićev recept tu glasi: zapušiti uši i zatvoriti oči; navući bele rukavice. Pa ono što se zbilo nije bilo; ono što će se zbiti neće biti. Dovoljan je samo glas više da bi se bilo u posedu istine.

Ipak, ako je i od Olivera Antića, mnogo je. Pranje biografija i nije neka retkost poslednjih desetak godina, pogotovo za one koji nikako ne mogu da odole sirenskom zovu politike. Otuda, kada se profesor Antić amaterski upinjao da prekroji nedavnu prošlost, pišući prilježno posle 5. oktobra 2000. napise po novinama o događajima na Pravnom fakultetu 1998., pa ranije hvalisanje rasturanjem osinjeg gnezda Građanskog saveza zamenio politički bezbojnim izgovorom o kršenju sporazumom preuzetih obaveza, sav taj tugaljiv trud mogao se još i razumeti u ono vreme lustracionog zanosa. I valjalo je zato oćutati. Ali je sada reč o nečem drugom. Jer, bestidnim napadom na profesora Kostu Čavoškog ubirati po koji jeftin poen u posuvraćenoj političkoj računici, to više nije čak ni najprizemnije, vulgarno političarenje. To je, naprosto, sramota. Govoriti tu u odbranu profesora Čavoškog izlišno je. Njegov karakter i dela svima znana sobom kazuju rečitije od svih hvala. I samo zbog kolega koji tada nisu bili na Fakultetu zastala bih na priči o famoznom “sporazumu”.

Za troje iz grupe nastavnika u protestu (Dragoljub Popović, Dragor Hiber i Mirjana Stefanovski) već su, kako je to dekan Antić tumačio novinarima, bili odbrojani dani i sledio im je otkaz. Tog poslednjeg dana pred njihovo izbacivanje sa Fakulteta, profesori Miroljub Labus i Dejan Popović doneli su na sastanak grupe ponudu dekana Antića formulisanu u vidu pisanog sporazuma. Bila je to više nego mučna ponuda. Nastavnici koji su se pobunili, učinili su to zahtevajući od Antića da poništi nezakoniti otkaz koji je, zloupotrebivši naopaka ovlašćenja dekana po novom zakonu o Univerzitetu, dao svom kolegi sa Katedre profesoru Vodinieliću. Ovim “sporazumom”, međutim, od Vladimira Vodinielića je traženo da, prihvatajući da se javi na novi konkurs, sam prizna valjanost otkaza i, pride, još da se ponizi, pristajući na uvredljivu milostinju prinudnog smeštaja u bibliotečkom azilu. Valjda da tu bude pod kaplarskim nadzorom dekana Antića, koliko revnosno izvršava radne naloge i koliko je prilje-

žan na tom novom poslu. A sve to da sada ne bi dobile otkaz kolege, koje su po sopstvenom uviđanju i savesti rizikovale gubitak posla upravo zarad odbrane načela profesionalne etike i dostojanstva profesora. Sama sam ovakvu ponudu doživela kao perfidnu ucenu Vlade Vodinelića jednim mučnim psihološkim pritiskom. I kako sam bila među prvima koje je čekao otkaz, imala sam slobodu da budem odlučno i daleko glasnije protiv takvog "sporazuma" nego što je to bio profesor Čavoški. Razgovore sa dekanom profesor Labus je mogao imati kao i bilo koji nastavnik u protestu, sa ili bez diplomatskih usluga prof. dr Dejana Popovića. Ali su ovlašćeni pregovarači grupe bili Kosta Čavoški i Dragoljub Popović. A onda kada ih je Antić primio na "pregovore", bili su samo obavješteni da je Dragoljub Popović među prvih troje nastavnika već dobio otkaz.

Potom je usledila još jedna posrednička misija profesora Dejana Popovića, sada sa ponudom da se i troje netom otpuštenih nastavnika mogu javiti na konkurse. Ako je ranija ponuda bila mučna, ova je bila već bizarna. Kao da su univerzitetski profesori ping-pong loptice ili vreće krompira, pa da se mogu čas izbacivati, čas ubacivati na Fakultet. Posle tog neslavnog posredovanja, desetero kolega bilo je suspendovano iz nastave, da bi onda u disciplinskim postupcima Oliver Antić natenane mogao da birka, koga od njih će, po vlastitom hiru ili po nalogu odozgo, još odstraniti sa Fakulteta. Što profesor Kosta Čavoški ovoga puta nije bio izbačen, kao što je to jednom već bio i to na petnaest godina, to zasigurno nije bilo voljom dekana Antića. Verujem da je Oliver Antić usrdno želeo da to učini, ali je Kosta Čavoški ipak bio suviše krupan zalogaj za Antićev politički apetit. Profesor Čavoški, inače, bio je poslednji iz grupe u protestu koji se vratio u nastavu, i to tek onda kada je zemlja bila napadnuta i kada su na Beograd počele da padaju bombe. Valja još reći da je od svijui nas jedino Kosta Čavoški pamtio šta znači biti izbačen sa fakulteta i biti godinama bez posla. Pa je opet bio spreman na to, braneći nepravedno progonjenog kolegu, ne bi li se zaustavila čistka koja je visila u vazduhu već od prvog dana primene zakona, po kojem je Univerzitet bio podveden pod zapt i tutorstvo vlasti.

S poštovanjem,

Beograd, 15. juni 2006. godine

Mirjana Stefanovski

ANTIĆ PATI OD TOTALNE AMNEZIJE

Kako sam u nekoliko navrata pominjao ranije čistke na našem fakultetu da bih upozorio kolektiv da, po mom sudu, upravo započinje još jedna čistka, prof. dr Oliver Antić u svom dopisu Veću od 2. juna 2006. godine procenjuje da imam na umu samo čistku iz 1998. godine, koju je sproveo jedan jedini čovek, to jest sam prof. dr Oliver Antić.

Doduše, on nešto kasnije veli da je prof. dr Andrija Gams bio "žrtva partijskog progona sedamdesetih godina prošlog veka i to kao *srpski nacionalista*"! Reč je o čistki u kojoj je odlaskom u zatvor, jednoglasnom odlukom Veća prilikom reizbora, učenom ili pritiskom sa fakulteta izbačeno pet nastavnika, dok je još veći broj bio uklonjen iz nastave, u pojedinim slučajevima i za narednih

osam godina. Prof. dr Oliver Antić pogrešno je naveo razlog zbog kojeg je prof. dr Andrija Gams izbečen sa fakulteta, a prečutao jednu bitnu činjenicu koja se tiče njega samog. Prof. dr Andrija Gams izbačen je zbog toga što je potpisao predlog za pomilovanje prof. dr Mihaila Đurića, a ne zbog srpskog nacionalizma. Pokretač tadašnjeg proгона bio je Josip Broz Tito, a na to su pristali i tadašnji srpski "liberali" Marko Nikezić i Latinka Perović, dok je važnu ulogu na samom fakultetu imao i prof. dr Momčilo Kurdulija. Za razliku od drugih, fakultetskih progonitelja, ovaj poslednji je u harangu protiv profesora Mihaila Đurića, Andrije Gamsa, Ružice Guzine, Stevana Vračara, Aleksandra Stojanovića, Vojislava Koštunice, Danila Baste i ostalih, koja je trajala do kraja 1975. godine, angažovao i studente jurišnike, među kojima je istaknutu ulogu imao i tadašnji student Oliver Antić, što je verovatno bio jedan od razloga zbog kojeg mu je prof. dr Momčilo Kurdulija kasnije ponudio mesto asistenta na naslednom pravu. Pošto se prof. dr Oliver Antić ovog svog mladalačkog podviga sigurno ne stidi, pretpostavljam da ga samo iz lažne skromnosti nije pomenuo.

Njegovo kazivanje o čistki iz 1998. godine me je, međutim, potpuno zbuljnilo. Sada sam siguran da prof. dr Oliver Antić pati od totalne amnezije, te da mu je potrebna hitna medicinska pomoć. Jer izgleda da pamti da je samo prof. dr Vladimira Vodinelića izbacio sa fakulteta, a da sam ja kriv što sam ga doveo u iznudicu da to učini. I tako je prof. dr Oliver Antić kao vinovnik postao moja neudžna žrtva.

Kako se u ovako teškim slučajevima, kažu stručnjaci, izgubljeno sećanje mora oprezno i postupno dozivati, za sada bih podsetio prof. dr Olivera Antića da je svojim dekretom otpustio sa posla i izbacio na ulicu sledeće nastavnike:

1. prof. dr Vladimira Vodinelića,
2. prof. dr Dragora Hibera,
3. prof. dr Dragoljuba Popovića,
4. doc. dr Mirjanu Stefanovski,
5. prof. dr Vojina Dimitrijevića,
6. prof. dr Vesnu Rakić-Vodinelić,
7. asistenta mr Gorana Svilanovića,
8. asistenta mr Milicu Delević-Đilas,
9. asistenta mr Vladimira Đerića i
10. asistenta mr Svetislavu Bulajić.

U nadi da to neće otežati obnovu potisnutog sećanja i dovesti (ne daj Bože!) do još dublje amnezije, dodao bih da je prof. dr Oliver Antić dekretom suspendovao sledeće nastavnike:

1. prof. dr Vojina Dimitrijevića,
2. prof. dr Kostu Čavoškog,
3. prof. dr Aleksandru Jovanović,
4. prof. dr Gaša Kneževića,
5. prof. dr Slobodanku Nedović,
6. prof. dr Vesnu Rakić-Vodinelić,
7. prof. dr Mirjanu Todorović,
8. prof. dr Jovicu Trkulju,
9. prof. dr Radmilu Vasić i
10. prof. dr Dragicu Vujadinović-Milinković.

Dvoje od njih je odmah otpustio, dok je ostalima oduzeo 20% od plate i ukinuo im varijabilni deo ličnog dohotka, čime su njihova ukupna primanja svedena na polovinu.

Lista otpuštenih nastavnika zaslužuje kratku napomenu. Svako će se pitati zašto je prof. dr Oliver Antić, kad je već otpustio prof. dr Vladimira Vodinića, izbacio na ulicu i njegovu suprugu, prof. dr Vesnu Rakić-Vodinić. Dok on sam to ne objasni pred celim kolektivom, ostaje sumnja da je to učinio da bi i njihovog maloletnog sina ostavio bez hleba.

Zbog potisnutog sećanja i oštećenog pamćenja, prof. dr Oliver Antić je napravio omašku u redosledu događaja. Po njemu ispada da je prvo vodio pregovore sa prof. dr Miroljubom Labusom, a da je potom otpustio prof. dr Vladimira Vodinića, dok je prof. dr Dragor Hiber "otišao sa fakulteta". Redosled je, međutim, bio obrnut. Dana 31. avgusta 1998. godine prof. dr Oliver Antić je uručio prof. dr Vladimiru Vodiniću rešenje o prestanku radnog odnosa zbog okončanja konkursa odlukom o neizboru. A tek 11. septembra 1998. godine prof. dr Miroljub Labus je samovlasno vodio pregovore sa dekanom, iako je petnaest nastavnika koji su stupili u štrajk kao svoje pregovarače odredilo profesore Dragoljuba Popovića i Kostu Čavoškog. Navodna ponuda dekana, koju su nam preneli prof. dr Miroljub Labus, kao član grupe u protestu, i prof. dr Dejan Popović u neznanom svojstvu, odbijena je pre svega zbog toga što je bila ponižavajuća i što ju je prof. dr Vodinić, o čijoj se koži radilo, odlučno odbio i to lično saopštio prof. dr Miroljubu Labusu. Potom se još dva puta razgovaralo sa dekanom: 15. septembra 1998. to su učinili ovlašćeni pregovarači, profesori Dragoljub Popović i Kosta Čavoški, a 13. oktobra 1998. godine novi ovlašćeni pregovarači, profesori Radmila Vasić i Gašo Knežević. Prof. dr Oliver Antić je odbacio sve naše predloge za kompromisno rešenje i nastavio sa otpuštanjem i izbacivanjem na ulicu. A koliko je prof. dr Oliver Antić zaista ozbiljno pregovarao sa nama potvrđuje i činjenica da je po okončanju pregovora, 15. septembra 1998. godine, jednom od pregovarača – prof. dr Dragoljubu Popoviću – rekao da ode u personalnu službu i podigne rešenje o otkazu.

Ako je verovati prof. dr Oliveru Antiću, pored toga što sam "pokvario" kompromis koji je on uglavio sa prof. dr Miroljubom Labusom, moj veliki greh je bio u tome što sam ostao na fakultetu (Antić veli: "Hiber je otišao sa fakulteta, a Čavoški je ostao!"). Tu zaista nije bilo njegove greške, jer je imao žarku želju da i mene izbaci sa fakulteta, ali je neko na vrhu tada procenio – a valjda će to i sada učiniti – da se isti profesor ne može dva puta izbacivati sa fakulteta.

Da bi me što više nagrdio, prof. dr Oliver Antić me optužuje da sam kriv i za izbacivanje na ulicu dr Radomira Lukića, dekana i profesora Pravnog fakulteta na Palama. To je doduše učinio Pedi Ešdaun, visoki predstavnik u Bosni i Hercegovini, a vlada Republike Srpske je pristala da postupi po Ešdaunovom diktatu, dok su rektor Univerziteta u Istočnom Sarajevu i nekoliko nastavnika na samom fakultetu učestvovali u izvršavanju Ešdaunovog dekreta i vladine naredbe. Prof. dr Oliver Antić tvrdi da sam ja kriv za ono što je Ešdaun učinio, te da je Lukić otišao, a ja opet ostao. Kako je već u štampi knjiga pod naslovom *Izgon Radomira Lukića*, koja će možda biti uzor za još jednu takvu knjigu, ovog puta o Pravnom fakultetu u Beogradu, svako će na osnovu uvodne studije i priloženih blizu šezdeset dokumenata moći da zaključi šta je istina u ovom slučaju.

Konačno, prof. dr Oliver Antić mi učestalo prebacuje “grubost mojih reči” koje nemaju poštovanja ni prema tuđim delima ni prema tuđim rečima, umesto da kulturom i u belim rukavicama svoje sagovornike poučim i prosvetim. U tom pogledu donekle je u pravu. Ja zaista koristim teške reči koje su po mojoj proceni primerene težini nedela o kojima govorim, a sve u nadi da ću ponekog opakog vinovnika privesti “spoznaniju prava”, iako dobro znam da su toj svrsi primerenija druga, delotvornija sredstva, kojima nikada do sada nisam raspolagao. Za razliku od mojih, reči prof. dr Olivera Antića su kulturne i odmerene, ali su mu dela opaka. Uverljiv primer koji to potvrđuje jeste sastanak sa šefovima katedara koji je održan 31. avgusta 1998. godine u dekanovom kabinetu. Kako su se na tom sastanku skoro svi šefovi katedara izjasnili za pravično rešenje, to jest da se prof. dr Vladimir Vodinelić unapredi u zvanje redovnog profesora, a prof. dr Oliver Antić nije izrazio nikakvo protivljenje, ja sam kao učesnik sastanka tog trenutka zaključio da se prof. dr Oliver Antić prosvetio i da će doneti valjano rešenje. No, kako nisam bio sasvim siguran, po zaključenju sastanka iznova uđem u njegov kabinet i zamolim ga da pomenuto rešenje što pre donese. Na to mi on lepim, uljudnim i biranim rečima saopšti da će to učiniti u najkraćem mogućem roku. To me je toliko ohrabrilo u mojoj varljivoj nadi da sam odmah svima javio, pre svih prof. dr Vladimiru Vodineliću, da se stvar dobro odvija. Kad, posle samo tridesetak minuta od tog mog razgovora sa dekanom, po fakultetu prostruji strašna vest da je personalna služba pozvala prof. dr Vladimira Vodinelića da mu uruči rešenje o otkazu, počev od 1. septembra 1998. godine. I tada sam shvatio da je prof. dr Oliver Antić znatno ranije pre ovog sastanka sa šefovima katedara već doneo odluku i sročio rešenje o otkazu, koje je imao na disketi, a da se na samom sastanku cinično naslađivao dok ga mi biranim rečima uveravamo u suprotno i još izražavamo nadu da će on povesti računa o najboljim interesima fakulteta.

To je naravno bio tek početak. Ubrzo potom prof. dr Oliver Antić u belim rukavicama biranim i nadahnutim rečima piše naredbu o tome ko može, a ko ne može da parkira svoje vozilo u dvorištu fakulteta i ko može, a ko ne može da se vozi liftom, uz izričitu zabranu čistačicama da koriste lift kada u rukama nose teška vedra puna vode. Naročito ga je zabavljala mogućnost da u 10,01 po okončanju odmora (od 9,30 do 10,00) zove telefonom nekog službenika koga je uzeo na zub pod izgovorom da mu hitno treba, pa da ga potom kazni oduzimanjem polovine varijabilnog dela ličnog dohotka ako ga tog trenutka ne zatekne na radnom mestu. Ali je majstorstvo u gradaciji šikane postigao u proganjanju prof. dr Vojina Dimitrijevića. Iako je ovaj imao na zakonu zasnovano rešenje o produženju radnog odnosa posle navršene šezdeset pete godine života, 30. septembra 1998. godine prof. dr Oliver Antić donosi rešenje o prestanku radnog odnosa prof. dr Vojina Dimitrijevića po sili zakona. Kada je, međutim, tokom noći pomno promislio, učini mu se da prof. dr Vojinu Dimitrijeviću nije dovoljno naudio, pa mu već sutradan uručuje rešenje o prestanku ranije suspenzije, koja je prestankom radnog odnosa postala besmislena. No ni to nije bila dovoljna pakost, pa mu preksutra uručuje rešenje kojim mu nalaže da isprazni svoj kabinet u roku od 24 sata. Tog jedinog dana prof. dr Vojin Dimitrijević je probrao samo one knjige koje je mogao sam poneti, dok su sve ostale spuštene u

predvorje biblioteke da ih raznesu studenti, ako su im potrebne, a da ostatak bude bačen kao stara hartija.

Ovakva dovijanja prof. dr Olivera Antića imala su i svoju zabavnu stranu. Kada je saznao da dotadašnji prodekan za finansije prof. dr Emilija Vukadin ima isuviše skupocen nameštaj u svom kabinetu, sa istančanim smislom o tome šta je primereno tom rangu i zvanju, doneo je odluku da joj se on oduzme, unapred znajući da ona neće biti kadra da fizički odbrani neprikosnovenost svog kabineta. Skupoceni tepih, fotelje i stočić preneti su u kabinete starijih profesora. Time je prof. dr Oliver Antić još jednom pokazao koliko uvažava vekovni institut seniorata u tako odsudnim stvarima kao što su fotelje i tepih.

U jednome mu se ipak mora odati priznanje. Autoritet dekana uzdigao je do neslućenih visina. Za obične službenike bio je strah i trepet, pa kad je neko od njih bio pozvan u dekanov kabinet, nikad nije znao da li je to zbog nekog posla ili novčanog kažnjavanja. Uz to je, da bi sačuvalao autoritet svoga položaja, uveo cenzuru interne pošte na fakultetu koju raznose spremačice. Razlog je naravno bio opravdan. Profesori koji su bili u štrajku ne samo što su mu neprestano dosađivali kojekakvim pritužbama i peticijama, koje su umnožavali i internom poštom svima dostavljali, nego su – kakve li drskosti – počeli da umnožavaju i rasparčavaju i svoje književne prvence. Tome je zaista morao stati na put. I uspeo je. Za njegove vlade na fakultetu bilo je i reda i mira, baš kao u logoru.

Za razliku od kulturnog i ugladenog prof. dr Olivera Antića u belim rukavicama, koji odmerenim i pažljivo odabranim rečima kolege izbacuje na ulicu, a njihovoj deci uzima hleb iz usta, ja takođe biram reči, ponekad i veoma ubojite, koje su, po mom sudu, primerene veličini dela ili težini prestupa o kojima govorim. A iz ovoga proističe još jedna bitna razlika: dok prof. dr Oliver Antić “pokušava da, kako je to davno lepo rečeno, pouči i prosveti” svoje sagovornike, ja sam se uvek trudio da to učinim – ako je od toga neke vajde – ličnim primerom. I zato sam svoju decu i sve one koji su mi bliski i dragi u duhu besmrtnog Plutarha poučavao i vaspitavao vlastitim karakterom.

No kako nisam siguran da će sve ove činjenice i moralna rasuđivanja o njima povratiti Antićeva sećanja, preporučiću šok terapiju. Od deset otpuštenih nastavnika, šest njih se vratilo na fakultet; mr Goran Svilanović, mr Milica Delević-Đilas i mr Vladimir Đerić nisu to učinili iako im je bio upućen poziv da se vrate, dok se prof. dr Vojin Dimltrijević zbog poodmaklih godina više nije mogao vratiti, ali je sudski naplatio štetu koja mu je naneta. Samo pet otpuštenih nastavnika naplatilo je od fakulteta izgubljenju zaradu, dok niko od ove deseterice nije naplatio izgubljeni varijabilni deo ličnog dohotka. Izuzev Koste Čavoškog, koji je 20% oduzetog ličnog dohotka povratio posle dobijenog sudskog spora, niko od preostalih devet suspendovanih nastavnika nije povratio 20% oduzete zarade. Uz to je svih deset suspendovanih nastavnika ostalo bez varijabilnog dela ličnog dohotka tokom suspenzuje. Naposletku je bar desetak službenika duže ili kraće vreme bilo kažnjeno oduzimanjem varijabilnog dela ličnog dohotka. Iznos svih ovih otetih zarada treba tačno utvrditi i sabrati, a zahtev za naplatu celokupne materijalne štete sa dospelom kamatom (ja se nanete neimovinske štete samo u svoje ime velikodušno odričem) ispostaviti prof. dr Oliveru Antiću. Po mom grubom proračunu, posredi je suma od preko 200.000,00 evra. I upravo će takav odštetni zahtev pokazati da li je prof. dr Oliver Antić

pravednik ili razbojnik. Ako je prof. dr Oliver Antić pravednik, on će i bez sudskih formalnosti odmah prodati svoju jahtu, sav svoj vozni park i bar jedan od stanova kojima raspolaže i brže-bolje svim oštećenim kolegamicama i kolegama namiriti naneti jad i materijalnu štetu, a fakultetu refundirati iznose ličnog dohotka koji su već isplaćeni. Od toga će biti dvostruka korist:

1. Šok koji će doživeti prilikom isplate tolike sume novca u jednom trenu će mu povratiti sećanje na sve što je činio tokom svog dekanskog mandata koji mu je vlada dala.

2. I nikada ni njemu ni bilo kom drugom neće više pasti na pamet da učestvuje u progonu bilo kog nastavnika, a kamoli da to iznova čini.

Prilozi:

Integralni deo ovog mog obraćanja Izbornom veću čine napisi ovom Veću:

1. Prof. dr Vesne Rakić-Vodinelić,
2. Prof. dr Vladimira Vodinića i
3. Prof. dr Mirjane Stefanovski.

U Beogradu, 18. juna 2006.

Kosta Čavoški

NIKO NE MOŽE DA SE POZIVA NA SVOJU SRAMOTU

Poštovane članice i članovi Izbornog veća,

Poruka iz dopisa prof. Olivera Antića Veću¹ posve je jasna: prof. Kosta Čavoški mi je kriv što sam otpušten. Nije. Zalagao se, baš kao svi mi, na žalost samo devetnaestoro, za dostojanstvo univerziteta i profesure. Samo što – za razliku od mene i nekih drugih otpuštenih – u očima autoritarnih nacionalista nije imao stanovita opterećenja, te je tako opstao. Nema zasluga za moje odbijanje da prihvatim “milosrdni” smeštaj u Biblioteku, to “plemenito” rešenje u čijem osmišljavanju je, kako navodi Antić, sudelovao prof. Slobodan Perović. Naime, profesor Mirosljub Labus (koga Antić neistinito označava kao ovlašćenog pregovarača), koji mi je predočio tu, mome ponižavanju namenjenu varijantu, i ja smesta smo se razumeli povodom mog pitanja: bi li on otišao u Biblioteku. Dobro se razumimo i oko ovoga: Biblioteka je častan posao – radi se samo o tome da profesoru sleduje profesura. Biblioteka je, štaviše, jedna od četiri osnovne obaveze svakog profesora: predano raditi sa studentima, dati koliko može nauči, obezbediti naučni podmladak, po mogućnosti bolji od nas, i starati se o Biblioteci kao stacionarnom mozgu kuće. Rad sam, recimo, proveriti koliko inostranih donacija knjiga i ličnih poklona knjiga Biblioteci potiče od mene a koliko od gospode Perovića, Orlića i Antića. U njihovom doživljaju, međutim, Biblioteka je mesto koje služi za konfinaciju, ostava za nepoćudne. U Biblioteci sam bio gotovo svakodnevno – ne bih se tu osećao kao u tuđini. Ali, da ponovim: profesoru sleduje profesura.

1 Dopis zaveden 02.06.2006. pod brojem 02-1325/1.

Nije krivo ni lice zvano Antić (ostajem za taj period pri terminologiji kojom sam se i tada služio; nije se moglo reći “dekan Antić”, pošto to ne beše dekanstvo već državno namesništvo na fakultetu). Precizno: moje otpuštanje nije bilo samo njegovo nedelo. Nikada nije bio dovoljan ni za jedno ozbiljnije zlo koje je sproveo. I u drugim fakultetskim čistkama bivao je tek izvršilac juristički. Autoritarni sklop njegove ličnosti nikada mu nije dopuštao više nego da radi za drugoga kao gazdu (vođu ne imaše – vođa, to već traži izbor ideologije). Osim magične privlačnosti vlasti kao moći, i ovlasti da moć upražnjava (ne hažući za to što je nelegitimna), bilo je tu i drugih motiva koji su ga vodili ka izvršilaštvu u mojoj viktimizaciji. Recimo, to što sam u arhivi Fakulteta prethodno ostavio napismeno da nikada nije dospelo do početnih teorijskih pitanja discipline, recimo do stava o pravnoj prirodi naslednog prava. Pogrešio sam samo u tome što sam tvrdio da se u pravnoj nauci ništa po njemu neće zvati, dok mu je uspelo da naknadno, u patriotskom zanosu, iznedri ljudskim pravima i ustavu protivnu odredbu lex Antić, koju je Ustavni sud Srbije oglosio ništavom.² Njegovo namesništvo smesta je na Fakultetu pokazalo svoju karikaturnu stranu (recimo, u aktu kojim je dotadašnjoj prodekanici oduzeo iz kabineta tepih), a ubrzo potom i manje zabavna lica zla, sa znatno težim i trajnijim posledicama (i) po Fakultet. Tako je jedan drugi sud – Vrhovni sud Srbije dobio priliku da poduči pravu i njega i Fakultet povodom mnogo toga protivpravnog što je učinio mnogima od desetoro koje je suspendovao i desetoro koje je otpustio. U mome slučaju³ podučen je i o tome da niko ne može da se poziva na svoju sramotu: da ne može nekome dati otkaz zbog toga što nije funkcionisao organ o čijem je funkcionisanju on imao zakonsku obavezu da se stara – ako organ Fakulteta ne donese nikakvu odluku, jer se ni ne sastane, tada nepostojanje odluke ne može ni pomoću trikova biti osnov odluke. Nezanemarljivi finansijski teret ovog prinudnog školovanja bivšeg namesnika Antića, Fakultet je (kao i u slučaju ostalih otpuštenih kolega koji povedoše spor) u celosti uzeo na sebe, velikodušno socijalizujući i ovu posledicu autoritarne prošlosti.

Autentično antićevski domet, ono za šta je on i samostalno sposoban, jeste nečasno podmetanje poput ovoga o mome nasrtanju na profesora Andriju Gamsa na samrti. Tekst sam predao redakciji *Anala Pravnog fakulteta u Beogradu* dve godine pre Gamsove smrti, a dve i po godine pre objavljivanja. Povodom prigovora zbog objavljivanja, neka se svi zajedno objasne sa Volterom; Obzire dugujemo živima, umrlima – samo istinu. Neću se osvrutati na ostala podmetanja iz dopisa: šta je namesniku, kadrom da ljude otrgne od izvora njihove egzistencije, da citat otrgne od njegovog konteksta?! Ko pročita tekstove videće. Oba teksta⁴ potpisujem i danas; kako tvrdnje o zbunjujućim i nedоследnim stavovima u prikazanom izmenjenom izdanju udžbenika, i tvrdnje o nesamostalnosti koje sam podrobno dokumentovao, tako i tvrdnje o stanju u pravno-

2 Godine 2003. u predmetu IU-358/95.

3 Presuda Vrhovnog suda Srbije od 2001. godine, dostupna u arhivi Fakulteta.

4 Prikaz knjige dr Andrija Gams sa Ljiljanom Đurović, *Uvod u građansko pravo*, Beograd, 1994, *Anali Pravnog fakulteta u Beogradu*, 3-4, 1994, str. 454-460, i *Prikaz kao pravno-književni rod – dva oprečna viđenja (Utuk na utuk Andrije Gamsa i Ljiljane Đurović)*, *Anali Pravnog fakulteta u Beogradu* 4-6. 1996, str. 325-341.

književnom rodu prikaz kod nas, čiji sastavni deo je “dobar” običaj o odsustvu kritičkog pisanja.

Lice zvano Antić beše, dakle, figurina u mome slučaju, a činioci pak, prof. Slobodan Perović i prof. Miodrag Orlić. Iz starih razloga. Usudio sam se da ih dirnem u njihovo najdraže i najprofitabilnije čedo – svetinju zvanu Kopaonička škola prirodnog prava, i njenu pertinenciju, Beogradsku udvoričku školu (nikada pre ne beše na Fakultetu takve servilnosti u odnosu između dva redovna profesora). Ali, doista im nisam ja kriv što su sopstvenom kazuistikom dezavuisali visoke principe jusnaturalizma, srozavajući ih na salonski jusnaturalizam koji nikome stvarno ne treba; uporno i postojano ćuteći kada je pravni stalež u izbornoj krađi nasrnuo na ljudska prava i vladavinu prava, u koje su se, međutim, sa patosom kleli, doduše, kada to ništa nije koštalo; uporno ćuteći i povodom opustošenja pravosuđa, i onda kada su kolege, ugledne sudije, bivale žrtve politike, dobro se čuvajući da svoje koristi ne ugroze sukobom sa vlašću; glasno govoreći, ne postidevši se, da ako je zakon nečovečan, to je sramota zakonodavca, dok mi pravnici ima da ga sprovedemo, što je za jednog jusnaturalistu ravno samoubistvu; izbegavajući da ikada otvore traženu raspravu o tome šta bi Kopaoniku bilo potrebno da bi stvarno bio škola.

Nisam ja kriv što nisu održali previsoko proklamovane standarde. Kriv sam im bio što sam učinio da se to bolje vidi.⁵ Pošto su svojom kazuistikom sami sebe ponizili, imali su potrebe da ponize mene, nespremnog da – po starom “dobrom” fakultetskom običaju – prećutim da je car (čitaj: jusnaturalistički papa) go. Da me ponize, što maksimalnim otezanjem sa radnjama u vezi sa izborom, što prihvatajući nekompetentnog Antića za člana komisije, što nedolaskom na sednice zakazane povodom referata, iako su ga oni potpisali i oni preporučili izbor, što učestvovanjem u blagohotnoj akciji prekomandovanja u Biblioteku, što kooperativnošću sa namesnikom, što pomažući “glasaćima nogama” da ih noge dobro služe da uteknu svojoj savesti.

E, ti glasači nogama, kako ih gospodin Antić adekvatno (ali opet neoriginalno) zove, predstavljahu poslednje figurante – saučesnike u mome otpuštanju. Kaže Antić, da su oni svojim junačkim bekstvom sa mesta zločina branili čast i dobre običaje Fakulteta. Čast branili nečasnim postupcima?! Aferim. Branili su tada, u toj transplantaciji već oprobano “novosadskog modela”, i svoju i čast fakultetsku, ti profesori prava, dakako, taman toliko koliko i onda kada su, potpisavši neustavnu izjavu o lojalnosti, održali istorijski čas nastave o pravu i spremnosti da se bore za pravo, čas “časti” ubedljiviji od svih časova koje su održali u amfiteatrima i kopaoničkim salama.

Vremena u kojima neizostavno vrhuni autoritarna ličnost Antićeva, je su godine čistki. Poput mučnih sedamdesetih, godina partijske stege na Fakultetu, kada je student Antić predano i zapaženo učestvovao i u izgonu profesora Gamsa, godina pripalih posvećenicima i šampionima sprovođenja Titovog pisma (kako stoji u referatu za Antićev izbor kao glavna preporučujuća referenca, jer ni bedan prosek ostvaren na studijama nije mogao da ga preporučiti). I

5 Nije zanemariti ni doprinos koji sam toj mojoj krivici dao tekstom Jusnaturalizam, napred! – Marksizam, stoj! (Povodom jedne smene na pravnoteorijskoj sceni), *Pravni život*, 12, 1996, str. 55-83.

poput mučnih devedesetih godina, kada je Antić, ovog puta kao namesnik, izgnanši desetoro, suspendovavši toliko i novčano kaznivši onolike, postavio rekord koji teško da će lako biti ugrožen, godina fakultetskih udbaša, u kožnim jaknama i sa mobilnim telefonima, koji kruže preteći da će biti otpušteni svi koji podrže protest devetnaestoro, godina nastavnika, portparola Miloševićevog MUP-a (nego šta nego da je životni san svakog istinskog sociologa da jednom postane glasnogovornik autoritarnog režima), godina udbaških savetnika za efikasnost borbe protiv protesta devetnaestoro, i naročito u javnosti, godina univerzitetskih profesora koji kolegama formiraju i pune dosjee u političkoj policiji. Fascinantnu karijeru čistača, uspešno započetu sedamdesetih pod zastavom i u ime internacionalizma, lepo unapređenu devedesetih pod zastavom i u ime nacionalizma, izgleda da uskoro kani nastaviti: dopisom Veću o prof. dr Kostu Čavoškom, jednoj njegovoj žrtvi, a povodom izbora prof. dr Mirjane Stefanovski, još jedne njegove žrtve, u kome spominje još četiri druge svoje žrtve, sada se – tako podsećajući na osvedočeno uspešan minuli rad čistača – preporučuje za sledeće čistke, koje sluti i koje bi ovog puta mogle uslediti pod zastavom i u ime primitivnog radikalizma i radikalnog primitivizma.

Iskustvo uči da autoritarnu prošlost valja savladati da se ne bi ponovila. Autoritarna prošlost se savladava da ne bi vladala nama. Povodom Antićevog dopisa lako će se videti hoće li oni koji ništa nisu učinili da tu prošlost spreče kada je postajala tadašnjost, sada išta učiniti da ta prošlost ne postane nova sadašnjost? U protivnom, zbog te prošlosti u vidu Antića javljaće Vam se uvek iznova, i na javi i u snu, i sve njegove dosadašnje žrtve, i nove koje će uslediti, podsećajući Vas na Vaš najveći užas – na Vas same.

S mojim najboljim pozdravima i željama za uspeh u savladavanju autoritarne prošlosti,

Beograd, 18. jun 2006.
Sime Igumanova 22
11000 Beograd

Prof. dr Vladimir Vodinelić

NAKNADNO KROJENJE ISTORIJE PO MERI OLIVERA ANTIĆA

Koleginice i kolege,

Imala sam prilike da pročitam pismo koje vam je uputio profesor dr Oliver Antić, primljeno službeno dana 2. VI 2006. godine, pod br. 02-1325/1.

Budući da je u tom pismu sadržana tvrdnja koja se odnosi i na mene, izjavljujem da nikad ni sa kim, ni službeno ni privatno, ni kao supruga Vladimira Vodinelića, ni kao njegova koleginica i ni u kakvom drugom svojstvu nisam niti pregovarala o tekstu Vladimira Vodinelića predatom za objavljivanje *Anali-ma Pravnog fakulteta u Beogradu*, kojim on odgovara pokojnom profesoru dr Andriji Gamsu i profesor dr Ljiljani Đurović na njihov odgovor o plagijatu, koji je Vodinelić uočio u udžbeniku koautora Gamsa i Đurovićeve, niti sam taj tekst povukla, niti mi je takvo što ili slično ikad palo na pamet. Radi se o čistoj

izmišljotini ili laži, za koju ne znam od koga je potekla, a iznesena je u pismu koje vam upućuje Antić.

Povodom delova njegovog pisma koji sadrže ocene (vrednosne sudove), smatram neophodnim da i ja iznesem svoje vrednosne sudove. Ti sudovi se odnose na ocenu o tome zbog čega povremeno oni koji upravljaju Pravnim fakultetom u Beogradu pokušavaju i uspevaju u proganjanju svojih kolega. U pretposlednjem takvom progonu 1998/99. godine, izuzetno od dotadašnjeg pravila, pobunili su se protiv Zakona o univerzitetu iz 1998. godine i držanja tadašnjeg dekana Antića povodom tog Zakona i povodom te pobune, relativno brojne kolegice i kolege, imenom i prezimenom: Danilo Basta, Mirjana Stefanovski, Vesna Rakić-Vodinielić, Miroljub Labus, Gašo Knežević, Kosta Čavoški, Jovica Trkulja, Dragor Hiber, Mirjana Todorović, Dragoljub Popović, Vladimir Vodinielić, Radmila Vasić, Dragica Vujadinović, Slobodanka Nedović, Aleksandra Jovanović, Vojin Dimitrijević, Olga Popović-Obradović, Milica Delević-Dilas, Goran Svilanović i Vladimir Đerić.

Kako i zašto je Antić uspeo u proganjanju ovih vaših kolega? Pogledajte se, kolegice i kolege, danas među sobom. Ne samo vi koji ste u to vreme već bili zaposleni na Pravnom fakultetu u Beogradu, nego naročito vi koje je Antić u vreme progona i neposredno posle njega postavio na vaša današnja mesta. Svi vi, izuzev onih nabrojanih, jeste Antićevi kolaboracionisti: neki među vama glasno i jasno saglasni sa njim, neki – prikrivajući zadovoljstvo, treći bez određene stava, neki među vama sa mukom i gađenjem, ali bez potrebe ili bez dovoljno odvažnosti da se jasno pobunite. Bez vas ne bi bilo ni progona kolega 1973-1975, ni 1998/99, niti ovog najnovijeg proganjanja kolegice Mirjane Stefanovski.

Probajte bar da ne pristanete na naknadno krojenje istorije po meri Olivera Antića. Nikakav Kosta Čavoški nije prouzrokovao ičije proganjanje. On sam je bio jasna žrtva progona 1973-1975, kada je ostao bez posla, kao i 1998/99, kada nije ostao bez posla, ali je bio na druge načine kažnjavan i proganjan. U oba ta slučaja nedvosmisleno i direktno, a u ovom današnjem slučaju Mirjane Stefanovski izgleda sve direktnije (što se vidi iz pisma kojim nastoji da naknadno izmeni činjenice), Antić je bio jedan od bitnih činilaca progona. Student, profesor ili dekan – to u njegovom slučaju nije bilo važno. U tom smislu, a ne po meri Tomasa Mora, on je bio i ostao *the man for ali seasons*. Zašto pristajete da u tome uopšte na ma kakav način sudelujete?

Budući da nisam sigurna koliko svi vi razumete rečnik kojim nastojim da objasnim ulogu profesora dr Antića u novijoj istoriji Pravnog fakulteta u Beogradu, obraćam vam se i u tradicionalnoj formi:

Knjigu piše Antić Olivera,
Na Pravnome, školi neobičnoj,
Knjigu piše i Veću je šalje –
Kolegama – braći zakonitoj.
“Oj kolege, kolegice krasne,
Da vam vratim sećanje kukavno
Na vremena ona ponosita,
Kad vam mozak ispirah na ruke,
Kad vas lupah nogom u koljena

I u njima izvor-vodu ladnu!
Kad vas vodah žedne preko vode,
Kad vas ćerah s vašega pojila
Na blagajni Pravnog fakulteta!
Kad dovedoh jednoga vojvodu
Za profanog kolegu vašega,
I raščerah osinjega gnjezda
Od prokleta Građanskog saveza!
Gđe tad stadoh, produžiću danas:
Neka vi je jasna istorija –
Što se juče na Pravnom desilo,
To ću vi ja danas promeniti
Koga god sam juče otpustio
Neka krivi Kostu Čavoškoga,
Za stradanje svoje izmišljeno,
Kojega sam novčano kaznio,
Neka ćvrkne napred označenog
Po njegovoj ćvornovatoj glavi!
Ko god nije juče progonio
Nek se u to danas uključuje –
Što je bilo, nikad bilo nije,
Što sam rek'o, nikad rek'o nisam!
Pa otvaram ponovnu sezonu
Proganjanja našeg svekolikog:
Neka su nam igre otvorene –
Progonimo i levo i desno,
Ko god drži glavu uzdignutu,
Neka bude naša nova žrtva!
Neka su nam igre otvorene
Ko sećanje naše izvrnuto:
Ko proganja, zapravo je žrtva,
Progonjeni – pogano koljeno!”
Kad je sitnu knjigu napisao,
Tad navuće rukavice bjele,
Da sakrije krvave tragove!
Dignu nosa nebu pod oblake,
Nasmeja se ‘nako plemenito
Što će reći sasvim krvožedno,
Steže volan ‘ata skupocena,
Te odjezdi u goru zelenu,
I u dvore svoje mnogobrojne,
Z'gazeć usput nejač akademsku
I sve drugo što peške gamiže!

Pozdravlja vas i sve dobro želi

Beograd, jun 2006.

Vesna Rakić-Vodinić

PISMO KOSTE ČAVOŠKOG
ČLANOVIMA IZBORNOG VEĆA

Poštovane kolegice i kolege,

Dana 19. juna 2006. godine podneo sam Izbornom veću svoj vlastiti pisani prilog, kao i napise prof. dr Vesne Rakić-Vodinelić, prof. dr Vladimira Vodinelića i prof. dr Mirjane Stefanovski, koji predstavljaju odgovore na podnesak ovom Veću prof. dr Olivera Antića od 2. juna 2006. godine. Sve ove priloge posebno sam zaveo u delovodni protokol, a potom sam pri kraju ovog podneska naveo da pomenuti napisi predstavljaju i integralni deo mog podneska.

Već sutradan u prisustvu prodekana prof. dr Aleksandre Jovanović službeno sam pitao sekretara fakulteta gospodina Miljka Valjarevića da li će svi ovi prilozi biti uključeni u materijal za sednicu Izbornog veća od 26. juna 2006. godine. On mi je odgovorio da će, po odluci uprave fakulteta, prilog prof. dr Mirjane Stefanovski i moj prilog biti umnoženi i dostavljeni članovima Veća, dok će u pogledu priloga prof. dr Vesne Rakić-Vodinelić i prof. dr Vladimira Vodinelića članovi Veća biti upućeni na pisarnicu ukoliko ih ti prilozi uopšte budu zanimali. A kao razlog za ovakvu diskriminaciju naveo je činjenicu da prof. dr Vesna Rakić-Vodinelić i prof. dr Vladimir Vodinelić više nisu članovi našeg Veća.

Kako nisam mogao dozvoliti da u svom napisu ovom Veću prof. dr Oliver Antić pomene prof. dr Vladimira Vodinelića i prof. dr Vesnu Rakić-Vodinelić i da pri tom još navede neistinite činjenice, a da oni nemaju mogućnost da mu na sednici Veća bar pismeno odgovore, bio sam slobodan da njihove priloge umnožim i dostavim Vam na znanje i ravanje.

U Beogradu, 21. juna 2006.

Kosta Čavoški

OSVETA PONA VLJAČA ZLOLIVERA

Poštovane kolegice i kolege,

Budući da mi je odlukom uprave Fakulteta o “neotvaranju rasprave povodom više dopisa Veću” na sednici Izbornog veća 26.06.2006. godine uskraćena prilika da iznesem svoj stav o pismu Olivera Antića, prinuđen sam da svoju diskusiju priložim u pisanom obliku.

1. Nisam nimalo iznenađen sadržinom i tonom pisma koje je Oliver Antić uputio ovom Veću 02.06.2006. godine. U tom pismu on u svom prepoznatljivom antićevskom, “minuciozno-legeartističkom” stilu denuncira i optužuje prof. Kostu Čavoškog da je glavni “izazivač kriza na Fakultetu” i da je u tom smislu sprečio sve njegove plemenite napore da sačuva na Fakultetu prof. Vladimira Vodinelića i ostalih dvadesetak nastavnika koji su udaljeni ili suspendovani sa Fakulteta 1998. godine.

Umesto da valjanim činjenicama potkrepi ovu optužbu, Antić je ponovo svoju ofucanu frazu iz oktobra 2000. (kada je u strahu od lustracije i dosovske odmazde popravljao svoju biografiju) – da on “nije otpuštao svoje kolege”, već ih je “primenjujući zakon u milimetar” samo “štutio od zakona”. Pri tome

je, po nalogu svojih novih mentora, počeo ponovo da pokazuje svoje udvoričke zubiće i glodarsku veštinu grickanja udbaških dosijea. Na našu žalost i svoju sramotu, on i dalje ne shvata da su ga kao lošeg đaka-ponavljača opet na tanak led navukli, da se ponovo prihvatio da igra glavnu ulogu u loše režirnoj farsii pod naslovom "Osveta ponavljača Zlolvera III deo".

Dakle, kada je Oliver Antić u pitanju, ništa novo. Novina je da umesto svoje biografije, on sada prepravlja istoriju Pravnog fakulteta. Nova je samo naredna žrtva (verovatno prva u nizu) – prof. Čavoški i novi su Antićevi mentori – moćnici iz senke.

Stoga o Antićevim stavovima, imbecilnim konstrukcijama, podmetanjima i gadostima u njegovom pismu neću posebno govoriti. O tome sam govorio javno, neuvijeno i kritički počev od ovog Veća, preko disciplinskih postupaka koje je on protiv mene vodio, do univerzitetske i šire javnosti i medija. To što sam imao da kažem o njemu kao dekanu-amesniku jednog pogubnog Zakona i još pogubnije vlasti, kao i herostratskim odlukama koje je donosio – govorio sam direktno dok je on bio (sve)moćni dekan-amesnik iza kojeg su stajala: vlada Republike Srbije, njeni (pod)predsednici, ministarstva, moćne službe i mediji.

2. Ovo Veće ne treba podsećati da prof. Čavoški ne samo da nije učestvovao u čistkama i progonima koje pominje Antić 1973-1975. i 1998-1999. godine, već je bio njihova žrtva. Prvo je 1974. izbačen sa Fakulteta zbog moralno-političke nepodobnosti, a godine 1998. nije po drugi put izbačen, ali je na druge načine kažnjavan i proganjan. Bio je poslednji među suspendovanim profesorima koji se vratio u nastavu, tek kada je počelo bombardovanje naše zemlje marta 1999. godine. O njegovom beskompromisnom karakteru, postojanosti i doslednosti rečito govore njegova biografija i dela. On je kao malo ko u našoj sredini afirmisao etos javnog delanja utemeljen na autonomnoj principijelnoj poziciji, naglašenom ličnom stavu i na jedinstvu mišljenja, govora i činjenja.

Na drugoj strani, kao antipod Čavoškom, Oliver Antić je bio jedan od bitnih činilaca ratničkih pohoda na Fakultet i njegove istaknute nastavnike, te ključni akter progona i čistki tokom proteklih trideset godina. Godine 1973-1974. – on je kao mladáni eksponent najgorih partijsko-staljinističkih snaga i udbaško-kordulijevski jurišnik, otpočeo briljantnu karijeru čistača nepoćudnih nastavnika Pravnog fakulteta (Andrije Gamsa, Stevana Vračara, Stevana Đorđevića, Branislave Jojić, Ružice Guzine, Danila Baste, Vojislava Koštunice i dr.). Zahvaljujući zaslugama u tom nećasnom poslu, a ne odličnim ocenama u indeksu, on je izabran za asistenta-pripravnika, iako je bio ponavljać sa prosekom ispod zakonskog uslova.

Ulogu eksponenta, čistaća i jurišnika moćnih vlastodržaca Antić je usavršio i nastavio krajem devedesetih godina, kada je po Zakonu o univerzitetu od 1998. postavljen, voljom tadašnjeg satrapskog režima, za dekana-amesnika. Tada je za nekoliko meseci svoje strahovlade, od septembra do decembra 1998. godine, odstranio sa Fakulteta deset nastavnika, a protiv dvadesetak izrekao različite mere, od suspenzija do novćanih. Gotovo jedna četvrtina zaposlenih u nastavi našla se na udaru njegove kaznene politike. Time je Antić postavio neslavan rekord čistaća i progonitelja nastavnika Fakulteta.

To se nije desilo na Pravnom fakultetu ni u vreme Prvog i Drugog svet-skog rata, niti za vreme poluvekovnog Brozovog režima. To je porazni saldo Antićeve vladavine kao dekana-namesnika, koji je krupnim slovima zapisan u analima ovog Fakulteta. To ne mogu izmeniti nikakve njegove naknadne “lege-artističke” konstrukcije i udbaške prepravke biografija i istorije.

Na sreću, postoje dokumenti koji rečitije govore o svemu tome od Antićevih (re)konstrukcija i reakcija na njegove pisanije. Deo tih dokumenata objavljen je, zaslugom moje malenkosti, u specijalnom izdanju časopisa *Nova srpska politička misao* krajem 1998. godine. Reč je o priložima za istraživačko-dokumentacioni projekat “Izgoni nastavnika Pravnog fakulteta u Beogradu 1841-2000”, koji su tada koncipirali prognani nastavnici.

3. Budući da je dekan-namesnik za vreme svoje strahovlade doveo na Fakultet i potpisao preko 20 rešenja za izbor i reizbor od asistenata-pripravnika do redovnih profesora, da ovde sedi ne mali broj onih koji u njemu vide korifeja naše pravne nauke i koji su “završili pravo u klasi profesora Antića” (kako se on narcisoidno lažno predstavlja) – valjalo bi baciti pogled na jedan od relevantnih dokumenata.

Reč je o referatu za izbor u zvanje asistenta-pripravnika za predmet nasledno pravo 02-br. 2242/3 od 28.09.1977. godine, koji su potpisali prof. dr Borislav Blagojević i prof. dr Momčilo Kurdulija. U tom referatu o vrlom “vitezu legeartisa” i dekanu-namesniku piše sledeće:

“Oliver Antić rođen je 1950. godine. Na Pravni fakultet u Beogradu upisao se 1970. Diplomirao je 1975. godine sa prosečnom ocenom 8,29”. Budući da je Antić izgubio dve godine u toku školovanja, da mu je prosečna ocena najniža od svih kandidata primljenih na Fakultet u poslednjih 30 godina i da je već bio ušao u 28. godinu života u trenutku izbora, tj. gornju granicu za prijem asistenta-pripravnika, zanimljivo je kako se i čime nadoknađuju ovi očigledni hendikepi kandidata: “Komisiji je dostavljeno mišljenje OOSK kojoj drug Oliver Antić pripada, članova Sekretarijata Fakultetske konferencije SK čiji je on bio član i Aktiva SK nastavnika Pravnog fakulteta. Data je retrospektiva problematike, zadataka i aktivnosti organizovanih snaga društvene svesti na Fakultetu i u sklopu toga ponašanje imenovanog”.

Sledi 30 gusto kucanih redova o tim aktivnostima i rezultatima u “stavljanju kadrovske politike u centar pažnje pokretačkih snaga samoupravljanja (reč je o partijskom kažnjavanju i udaljavanju iz nastave sedam nastavnika i saradnika Fakulteta – prim. J.T.), ozbiljnog rada na proučavanju marksizma i rezultatima životne prakse, buđenja i rasplamsavanja svesti studentske populacije”. Na kraju, sledi zaključak: “U svim aktivnostima koje je imao SK i SS u naznačenom vremenu drug Oliver Antić je učestvovao i nastojao da se politika SK dosledno ostvaruje. Anotirano je, primera radi, njegovo zapaženo učešće u sređivanju stanja u studentskoj organizaciji, saradnji i pomoći SS Pravnog fakulteta studenata našeg Univerziteta i akcija Fakulteta čiji je cilj bio pomoć oslobodilačkoj borbi Vijetnamskog naroda... Drug Oliver Antić je na ovom poslu marljivo i uspešno radio. Posebno valja naglasiti da je Pravnom fakultetu pripala čast da bude domaćin Titove štafete. To je bio plod aktivnosti SK i SS kome je imenovani dao svoj prilog”.

Na osnovu ovog referata Oliver Antić je izabran za asistenta-pripravnika na Pravnom fakultetu i ostvario strelovitu univerzitetsku karijeru, koja je vrhunila imenovanjem za dekana-namesnika od jula 1998. do oktobra 2000. godine.

Upozoravajući ovo Veće na zlo koje je njemu nanosio Oliver Antić, prof. Vladimir Vodinelić je, još pre nego što mu je dekan-namesnik Antić potpisao rešenje o neizboru u zvanje redovnog profesora, zaključio da je reč o "Zloiveru Antiću čija je opaka delatnost pogubna za Pravni fakultet". U to vreme, prof. Čavoški je, nakon bezuspešnog ubeđivanja dekana-namesnika od strane ovlašćenih pregovarača pobunjenih profesora da potpiše rešenje o izboru prof. Vodinelića – razočaran javno predložio dekantu-namesniku "da se na dekanskoj ploči Fakulteta ukleše ime – Oliver Antić Grozni".

Iako sam svojevremeno bio protiv ovakvih (dis)kvalifikacija Antića, žalost, njihova upozorenja su potvrdila tragična zbivanja na Pravnom fakultetu i odluke bivšeg dekana-namesnika o odstranjivanju/dovođenju nastavnika mimo univerzitetskih kriterijuma. Njegova strahovlada je protekla u znaku grafita na zgradi Fakulteta i slogana koji od tada kruži Srbijom: "Svo zlo je izašlo iz Žute kuće".

Po svemu sudeći, Oliver Antić će svojim novim ratničkim pohodom protiv svojih kolega, sada pod zastavom primitivnog radikalizma, ostati zabeležen u analima ovoga Fakulteta kao Zloiver Antić Grozni.

4. Kao kolega i nekadašnji drug iz generacije, po drugi put ću upozoriti Olivera Antića na ono što sam mu rekao kada se utrpavao u moj obračun sa njegovim tadašnjim političkim mentorom, sadašnjim partijskim šefom i haškim optuženikom za ratne zločine.

Kad-tad savest kolege Antića će se morati suočiti sa tom strašnom i poraznom činjenicom da je kao dekan-namesnik proterao najviše nastavnika u dugoj povesti Pravnog fakulteta u Beogradu. Podsećam ga da je sedamdesetih godina XX veka Antićev tadašnji politički mentor i profesor Kurdulija, u svojstvu partijskog sekretara, odstranio iz nastave sedmoro nastavnika. Ubrzo, suočen sa činjenicom da je bio instrument jedne sulude politike i njenih moćnika, Kurdulija je posle nekoliko godina umro u naponu snage.

Ulazeći u novu čistku pre nepunih osam godina i pišući svoje pismo Izbornom veću kao najavu novih čistki, Antić bi morao da se toga priseti, da primeti da nesrećnog Kurdulije nema među likovima na zidu Svečane sale, a nema ga ni u srcima onih koji su, zahvaljujući njegovoj čistki, ostvarili briljantne karijere u univerzitetskoj, partijskoj, državnoj, policijskoj i diplomatskoj karijeri, forumima za ljudska prava itd.

5. Ipak, moram da priznam da je Oliver Antić na početku svog pisma postavio jednu, u osnovi tačnu tezu i pravo pitanje. Naime, da raspisivanje konkursa, kao i izbori i reizbori na našem Fakultetu "imaju sve elemente koji vode u pravu krizu". "Otuda se svaki razuman čovek mora da zapita šta je pozadina svega ovoga, pa čak i više od toga – šta je to što izaziva gotovo ciklične krize na Fakultetu?"

Nadam se da je nakon iznudene polemike sa Antićevim odgovorima na ovo pitanje, naročito nakon pisama upućenih Izbornom veću (Koste Čavoškog,

Mirjane Stefanovske, Vesne Rakić Vodinelić i Vladimira Vodinelića), mnogo jasnije šta je u pozadini nove “ciklične krize na Fakultetu”. Ko je izazivač krize i ko je taj koji, kako nas udbaški precizno informiše Antić, “sve baca sebi pod noge da bi postigao sledeće: prvo, da dođe do cilja ne birajući sredstva... i drugo, kako bi na tim zgaženim temama i ljudima pravio pijedestal svojoj ličnosti”.

Antićevo pismo Izbornom veću je novo, možda i poslednje upozorenje na opasnosti od zla naše autoritarne prošlosti, koje smo posle 5. oktobra 2000. gurnuli pod tepih, nesprenni za diskontinuitet sa satrapskim režimom i lustraciju njegovih eksponata. To zlo nam se sada vraća kao bumerang. Vitezovi tog zla, umesto skrušenog povlačenja sa scene, ponovo bi da osiono presuđuju bez priziva kao neprikosnoveni žreci i moralni žandari. Zato se zlo autoritarne prošlosti našeg Fakulteta, čije oličenje je bio i ostao Oliver Antić, mora obuzdati i savladati. U protivnom, ono će nam se iznova ponavljati izazivajući ciklične krize, nastojeći da vlada nama i generacijama nastavnika i saradnika koji dolaze.

Stoga vas, poštovane kolegice i kolege, molim da se na narednoj sednici Izbornog veća otvori rasprava o pismu Olivera Antića i da se njegovi članovi izjasne da li su protiv novog “radikalskog odisaja” na Pravnom fakultetu u Beogradu. Smatram da je to neophodno ne zbog njegove prošlosti i istorije, već zbog sadašnjosti i budućnosti njegovih studenata i nastavnika.

Pozdravljam vas u nadi da vam je danas jasnija činjenica na koju sam vas upozoravao novembra 2000. godine, kada su me Oliver Antić i njegov politički mentor Šešelj stavili na stub srama u ovoj sali i po medijima. Ukoliko nastavnici i saradnici Pravnog fakulteta u Beogradu ne smognu snage da se usprave i stanu na put daljem opakom i neodgovornom narušavanju temelja ove stožerne institucije srpske kulture od strane bivšeg dekana-namesnika Antića i njegovih političkih mentora – srušiće se još jedan most koji je Srbiju povezivao sa Evropom i civilizovanim svetom. Fakultet će ponovo doći pod tutorstvo vlasti.

Beograd, 26.06.2006.

Jovica Trkulja

Napomena: nedostaje tekst prof. dr Dragora Hibera.